СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЕНКО

ОСТАННЯ НІЧ ЧАКЛУНА

Переклад: roller

Дощової осінньої ночі, коли хмари приховували Місяць і зірки, холодні краплі гупали по дахах, а вітер плакав і стогнав за вікнами, в своїй маленькій квартирі на останньому поверсі висотного будинку помирав старий чаклун.

Чаклуни ніколи не помирають вдень або в гарну погоду, о ні! Вони завжди помирають в грозу, бурю, сніжний буран, в ніч коли спалахують вулкани або трапляється землетрус. Отже цьому чаклунові ще пощастило – йшов всього на всього сильний дощ.

А під час дощу помирати легко.

Чаклун лежав на ліжку, застеленому чорними шовковими простирадлами і дивився на свій чаклунський стіл. Там переливалися різнокольоровими вогниками пробірки і реторти, накрапали зі змійовиків тягучі каламутні рідини, в скляних мисках формувалися кристали, що світяться.

Чаклун скривився і покликав:

— Фрог!

Зі старої шафи, забитої стародавніми книжками в шкіряних палітурках, ліниво зістрибнув товстий чорний кіт. Підійшов до ліжка, вистрибнув чаклунові на груди. Той захрипів і махнув рукою, зганяючи кота.

— Кликав? – влаштовуюсь в ногах, запитав кіт.

Говорити вміють майже всі коти на світі. Та мало хто їх розуміє. Чаклун – розумів.

— Я помираю, — сказав чаклун.

— Знаю, — відповів кіт байдуже. – І через це ти кликав мене?

— Скажи, що зі мною буде?

Фрог примружився і подивився кудись над головою чаклуна. Як відомо, всі коти вміють бачити майбутнє.

— Ти помреш на світанку, коли далеко за хмарами зійде сонце. Тобі буде так само боляче, як тій жінці, яку ти прокляв. І так же страшно, як тому чоловікові, на якого ти навів порчу. Коли ти почнеш задихатися, я сяду тобі на горло, погладжу твої пересохлі губи своєю оксамитовою лапкою, зловлю твій останній подих – і віднесу своєму господареві. Так було задумано, так є і так буде.

Чаклун похитав головою:

— Я прокляв жінку, яка втопила свою дитину. Я навів порчу на чоловіка, через якого вона це зробила.

— Яка різниця? – відповів кіт. – Ти чаклун. Ти уклав договір з тим, кому я служу. О, ні, ні, не хочу мати з ним нічого спільного! Але дев'ять життів – це дев'ять життів, чаклун. Їх доводиться відпрацьовувати.

Червоний язичок промайнув між гострими зубками – Фрог на м'яких лапках підійшов до голови чаклуна.

— Хочеш, чаклун, я допоможу тобі? Мої лапки можуть бути дуже сильними, а твоє дихання таке слабке.

Чаклун підняв праву руку – з пальця вилетів злий синій вогник і вдарив кота в носа. Той з обуреним нявчанням злетів з ліжка і застрибнув на шафу.

— Не поспішай, — важко відповів чаклун. – У мене є ще час. до сходу сонця. І в мене є остання ніч чаклуна.

— Дурні, наївні, ганебні надії, — фиркнув з шафи кіт, виблискуючи очима. – "Якщо в ніч своєї смерті чаклун знайде безневинну душу, яку мучить горе, і зможе усунути це горе без залишку – він буде пробачений".

— Так, — сказав чаклун, сідаючи на ліжку. – Ти кіт чаклуна, ти знаєш.

— Де ти знайдеш в цьому місті безневинну душу? – запитав кіт. – А чи знаєш ти, що ти повинен розвіяти горе, не заподіявши нікому шкоди і зла.

— Знаю, — пробурмотів чаклун.

— Нікому, лише самому собі, — закінчив кіт.

Очі чаклуна потемнішали:

— Гей, кіт! Ще вчора цієї умови не було!

— Але я кіт чаклуна – і я вимовив ці слова, — сказав Фрог. – Вибач. Нічого особистого. Але дев'ять життів – це, все-таки, дев'ять життів.

Чаклун нічого не відповів. Важко піднявся і пішов до свого столу, де над спиртівкою, в колбі з товстого каламутного скла кипіла і пінилася чорна в'язка гидота. Хвилинку чаклун дивився на неї, а потім зняв колбу з вогню і одним ковтком випив останню в світі кров дракона. В його очах затанцювало полум'я, плечі розпрямилися, він вдихнув на повні легені і перестав спиратися на стіл. Навіть кров дракона не могла запобігти його смерті – але, все-таки, він помре не безпорадним.

— Гей, кіт. де кристал?

Кіт стежив за ним з шафи і мовчав.

Чаклун сам знайшов магічний кристал – на кухні, захований серед коробок з вівсяною кашею і банок з рибними консервами. Повернувся до кімнати, освітленої звичним світлом ламп в криваво-червоних абажурах. Поставив кристал на стіл – і вгледівся в нього.

У злих чаклунів магічний кристал чорний або червоний. У тих, які вважають себе за добрих – прозорий або білий.

А цей кристал був брудно-сірий. Під поглядом чаклуна він засвітився, зсередини проступили картинки – каламутні, нечіткі.

Чаклун дивився в кристал. І бачив, як мучаться без сну в своїх ліжках люди – скривджені і готові образити, віддані і такі, що збираються зрадити, принижені і плануючі принижувати. Горе було у багатьох, але щоб розвіяти це горе – чаклунові довелося б заподіяти ще більше зло.

— Навіщо ти витрачаєш останню ніч свого життя на дурощі? – запитав кіт. – Коли настане моя остання ніч, я піду до найкрасивішої киці.

Чаклун засміявся і прикрив кристал рукою – ніби побоювався, що кіт зуміє там що-небудь роздивитися. Зі своєї криваво-червоної мантії він висмикнув довгу нитку, від присохлого помаранча, що валявся на столі, відірвав шматочок помаранчевої шкірки. Жовтий аркуш паперу, зелений листочок від зростаючої в горщику квітки, блакитна скляна пробка, що закривала пробірку, крапля синьої рідині з пробірки, фіолетовий порошок зі склянки. Чаклун змішав все це в своїй долоні – і, не вагаючись, підніс долоню до вогню. Дуже багато чар вимагають болю.

Чаклун давно вже не боявся болю . Ні свого, ні чужого. Він стояв біля столу, тримав руку над вогнем – поки семиколірне сяйво не запалало в долоні. А потім кинув сяйво через всю кімнату, через скло, через ніч – кудись далеко-далеко і високо-високо.

— Ну-ну, — скептично сказав кіт. – Ти хороший чаклун. Але туди тобі не увійти – навіть по веселці.

Чаклун помацав веселковий місток. Той пружинив і пах медом. Тоді чаклун обережно заліз на веселку і пішов вгору, крізь стіну, ніч і дощ.

— Ну-ну, — повторив кіт. Згорнувся клубочком, так, щоб назовні дивилося одне око, і почав чекати.

А чаклун йшов по веселковому мосту. Йти було важко, він швидко промок. Далеко внизу горіли рідкісні вогники в міських вікнах, але незабаром їх приховали хмари. Блискавки били навколо чаклуна, страхітливо гуркотів грім. Веселковий міст тремтів і згинався, ніби хотів скинути чаклуна вниз.

Він йшов.

Потім грім став гуркотіти все тихіше і тихіше, залишаючись позаду. Блискавки слабкими іскрами миготіли внизу. Звідкись зверху полилося сонячне світло – і чаклун опустив обличчя.

А веселковий міст досяг Веселки – і розчинився в ній.

Чаклун обережно вибрався на Веселку. Здавалося, вона займала небо від краю і до краю. Тільки вище було ще щось, але чаклун завбачливо не піднімав очей. Він озирнувся – дуже, дуже обережно.

Коли б не Веселка під ногами, він би подумав, що стоїть в лісі. Висока зелена трава, тінисті дерева, дзюркотливі струмки. Пахло медом і свіжою водою. Чаклун сів під деревом і почав чекати.

Звідкись з кущів вибіг великий чорний пес. Завмер, здивований. Підійшов до чаклуна, лизнув його в руку. Чаклун пошарпав пса за вухом. Пес ще раз лизнув його – і втік.

Чаклун чекав.

Пройшла, можливо, ціла година Почувся шум, хрипке дихання – і до чаклуна кинувся маленький рудий пес.

— Господарю! – прогавкав пес, ткнувшись в його руки. – Господарю, ти прийшов!

Чаклун обійняв собаку, який був у нього давним-давно, – в дитинстві, яке буває навіть у чаклунів. Ткнувся обличчям в собачу морду і з його очей полилися сльози.

— Так, — сказав він. – Я прийшов.

— Чому ти не йшов так довго? – запитав пес. – адже Ти став таким розумним, ти навіть можеш піднятися на Веселку, я знаю! А чому ти більше ніколи не тримав собак? Невже ти нас більше не любиш?

— Я став чаклуном, — відповів чаклун, гладячи пса. – Чаклун не повинен тримати собаку. Пробач. До того ж я знав, що на Веселку мене пустять лише один раз. А я знав, що одного разу мені треба буде прийти. туди, куди йдуть всі собаки. Чи бачиш. я розумний чаклун.

— Ти найрозумніший, господарю, — собака злизував сльози з його щік. – адже Ти прийшов за мною?

— Сьогодні вночі я помру, — сказав чаклун. – Ніхто і ніщо на цілому світі цього не відмінить.

— Ти прийдеш до мене. на Веселку? – боязко запитав пес.

Чаклун мовчав.

— Або мені можна буде піти до тебе?

— О, — чаклун засміявся, — не варто. Я впевнений, тобі не сподобається. Там має бути дуже жарко.

— Господарю.

— Цього вечора у маленького хлопчика з нашого міста помер собака, — сказав чаклун. – Його збила машина. Знайди її. я відведу її назад.

— І вона буде з господарем?

Чаклун кивнув.

— Я знайду, — сказав маленький рудий пес. – Зараз. Тільки погладь мене ще раз.

Чаклун погладив свого пса.

— А мені можна буде піти за вами слідом? – запитав пес.

— Мені не понести вас обох, — сказав чаклун. – А ми підемо крізь грозу. Ти ж завжди боявся грому, пам'ятаєш? Йди. будь хорошим собакою. Йди! У мене зовсім мало часу.

Через дві години маленький хлопчик, що проплакав всю цю ніч, задрімав – і тут же прокинувся. Холодний мокрий ніс ткнувся в його обличчя. Хлопчик обійняв свого собаку, що пахнув грозою і, чомусь, медом. Вікно було відкрите, гуркотіла гроза і струмені дощу летіли в кімнату. Дивна туманна веселка мерехтіла за вікном.

— Твого собаку тільки контузило ударом, — сказав хтось, хто стояв біля ліжка хлопчика. – Вона відлежалася і прибігла додому. Розумієш?

Хлопчик закивав. Хай так.

— Твої батьки. не турбуйся. Вони теж з цим погодяться, — сказав чаклун. Підійшов до вікна і зробив крок на залишки веселкового мосту – вицвілі, тонкі. Зникли червоний і помаранчевий, синій і фіолетовий кольори. Але міст ще тримався. Чаклун втомлено пішов по повітрю далі.

Хлопчик за його спиною міцніше обійняв свого собаку і заснув.

Чаклун поволі добрів до свого будинку. Пройшов крізь закрите вікно. Десь за горизонтом готувалося зійти сонце.

— Хитрий? – запитав Фрог. Кіт сидів біля магічного кристала, гойдаючи його лапою. – Підготувався заздалегідь? Безневинна душа – дитина, горе – померлий пес? Хитрий! А яке ж горе ти заподіяв собі?

Чаклун подивився в очі кота – і той осікся, замовк.

— Я виконав умову, — сказав чаклун. – Передаси тому, кому служиш. моя душа вільна.

Він ліг на чорні простирадла і закрив очі. Останні краплі драконової крові вицвітали в його очах. Далеко за хмарами спалахнула жовта корона Сонця, яке сходить.

— Няв! – заволав кіт обурено. Стрибнув на ліжко чаклуна. – Обдурив. обдурив? Думаєш, обдурив? Нічого особистого. але, чи розумієш. дев'ять життів. треба відпрацьовувати.

На м'яких лапках кіт підійшов до обличчя чаклуна і улігся йому на шию. Чаклун захрипів. Кіт збентежено посміхнувся і протягнув лапку до його рота. З оксамитових подушечок вислизнули криві жовті кігті.

— Нічого особистого, — винувато повторив кіт. – Але. дев'ять життів.

У цю мить останні залишки веселкового моста – зелені, ніби луги Веселки, спалахнули і розтанули в повітрі. І одночасно, розбивши скло, в кімнату стрімголов увірвався маленький рудий песик – мокрий, тремтячий і дуже, дуже зосереджений.

— Няв! – розгублено сказала чорна тварюка на шиї чаклуна. У наступну секунду собачі щелепи стиснулися на її шиї, трусонули – і відкинули геть.

— Нічого особистого, — сказав пес. – Але у мене одне життя.

Він витягувався на ліжку і лизнув солоне від сліз обличчя чаклуна.

Десь за вікном хмари на мить розбіглися, в очі чаклунові вдарив сонячний промінь. Чаклун примружився і пальці його з усіх сил вчепилися в чорні простирадла.

Але світло все било і било чаклунові в очі. Тоді він розплющив очі.

Пес щось прогавкав – і чаклун зрозумів, що більше не розрізняє в гавканні слів.

Але оскільки він був розумною людиною, то встав і пішов на кухню – готувати вівсяну кашу з сосисками. А маленький рудий пес в очікуванні сніданку залишився лежати на теплому ліжку – як і повинен робити розумний пес.